

La traïció de les pantalles

Text > JORDI DORCA

Il·lustració > MARC VICENS

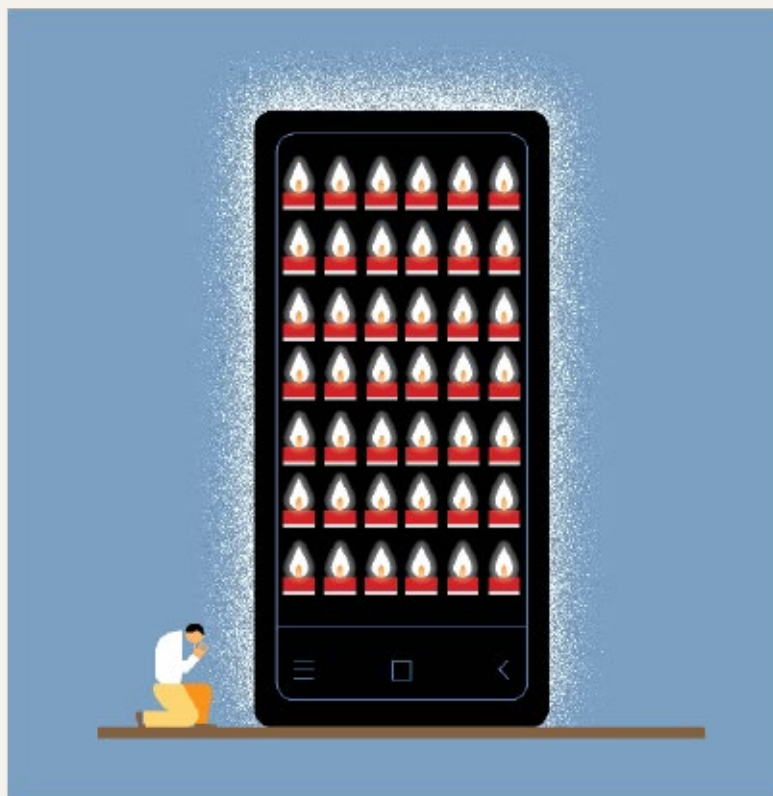
Confinats. Dies a casa per salvar el món. Quan va començar la pandèmia, l'estat d'alarma i l'alarma d'estat, em va venir al cap la pel·lícula *Contagi*, de Steven Soderbergh. El guió, escrit per Scott Z. Burns l'any 2011, predeia de manera precisa tot el que ens ha passat. Un virus originat en un mercat d'animals de Hong Kong es propaga de manera ràpida per tot el món. Quina capacitat d'anticipar-se! Distopies, en diuen; antiutopies, antítesis de mons ideals. La força del cinema i de les imatges és tal que fins i tot és predictiva.

Les pel·lícules i sèries vistes des de les plataformes de vídeo a demanda ens han ajudat a passar moltes estones tancats a casa i també engrandeixen els comptes corrents d'aquestes empreses de fiscalitats opaques, usos qüestionables de dades personals i algorismes inquietants. Tots a casa i tot a un sol clic. La facilitat, la comoditat, la simplicitat i la individualitat per sobre de tot. El somni humit dels governants i grans caps empresarials: de casa a la feina, de la feina a la botiga, i de la botiga a casa per continuar consumint induïts per càlculs algorítmics.

Durant la situació excepcional, els equipaments culturals, i els que en formem part, vam caure de quatre potes, una a cada galleda, en la trampa d'afavorir les grans empreses del bitcoin. «Fent-nos visibles a les xarxes, no estem tancats», dèiem. Clubs de lectura, cinefòrums i presentacions per afirmar que no era un tancament. Les pantalles obren les portes virtuals. Quin perill, quin poc esperit crític i quina manera d'alçar la mà, enfilats sobre les espatlles dels gegants que ens volen exterminar.

Els nens poden fer classes en aplicacions que Google ens posa a l'abast de manera gratuïta, a canvi de donar-los les nostres dades i la nostra privacitat. Una informació que volem protegir de les institucions públiques i que regalem de manera impúdica a la primera plataforma que passa. Doncs no, *ceci n'est pas une école*. L'escola és molt més que això.

Quan això passi ens continuaran dient que no cal contemplar un quadre en un museu; un senyor de Silicon Valley idearà una manera de veure des de casa les pinzellades i els traços d'un quadre de Ramon Casas o de Modest Urgell amb un detall que l'ull humà mai serà capaç d'assolir per si sol davant de l'oli emmarcat. Ràpid, fàcil i sense moure't de casa. Afirmaran amb posat circumspecte i seriós que tenir els nens treballant a casa a través d'aplicacions és la millor manera de reduir el nombre d'alumnes per aula. La meitat

a casa davant de la tauleta, la resta al col·legi i *àpali*: ràtios retallades. Clamaran que el cinema a casa ja és un fet, que els temps canvien i que les sales han perdut sentit. Ens faran una oferta de presentacions i dedicatòries virtuals d'autors per als nostres llibres electrònics. Ens diran que això és una cultura més sostenible i sanitàriament més segura. Si no vols pandèmia, tres tasses de pantalla.

I llavors vindrà la feina dels cansats que no es rendeixen. Haurem d'admetre que les pantalles i les imatges en moviment han possibilitat les grans arts dels darrers segles. Però haurem de recordar que una televisió, una tauleta, un telèfon o un ordinador són bons mitjans, però no poden substituir completament el valor de la vida cultural i educativa en comunitat. Els que creiem en la cultura més enllà del mercantilisme, la comercialitat i l'entreteniment ens hem de plantar i alertar dels riscos del capitalisme cultural de plataforma. Ens toca avisar la gent de la traïció de les pantalles que pot venir. Per molt que s'hi encaparrin, una pantalla no és una escola, una llibreria, un museu, una biblioteca ni una sala de cinema. La cultura és diàleg i dialogar no es pot fer sol clicant en enllaços des del sofà, encara que ens diguin que seria molt fàcil i sostenible.